

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

დადიშქელიანი ალექსანდრე (ბექირბი) მიხეილის (ციოყის) ძე

დადიშქელიანი ალექსანდრე (ბექირბი) მიხეილის (ციოყის) ძე (1828, სოფ. ფარი, ახლანდ. მესტიის მუნიციპალიტეტი, – 1887, რუსეთი, ეკატერინოსლავის გუბ. მელიტოპოლის მაზრა), რუსეთის იმპერიის არმიის გენერალ-მაიორი (1874), ტოპოგრაფი, გეოგრაფი. დაამთავრა პეტერბ. თავადაზნაურთა სამხ. სასწავლებელი და ნიჟეგოროდის დრაგუნთა პოლკში მიიღო ოფიცრის ჩინი. 1843 დ. ხანგრძლივი შვებულებით სვანეთში დაბრუნდა და უფროს ძმასთან – კ. დადიშქელიანთან ერთად ჩუბეხევის სამფლობელოს სათავეში ჩაუდგა. 1857 კონსტანტინემ მოკლა ქუთ. გენ.-გუბერნატორი ა. გაგარინი, ამის გამო დ. ირკუტსკში გადაასახლეს. თავდაპირველად იგი ბაიკალის კაზაკთა ცხენოსან ლეგიონში მსახურობდა (1863-იდან პოლკოვნიკი), შემდეგ აღმ. ციმბირის გენ.-გუბერნატორის ნ. მურავიოვ-ამურსკის ადიუტანტი გახდა. გადასახლებაში ყოფნის დროს ეწეოდა სამეცნ. საქმიანობას. 1880–84 იყო კორეაში. მას ეკუთვნის ამურის მხარის გეოგრ. აღწერა და კორეის გეოგრ.- პოლიტ. მიმოხილვა. დ-ის მეცნ. გამოკვლევებმა მაღალი შეფასება მიიღო და დაიმსახურა მთავრობის ჯილდოები: წმ. ანას, წმ. სტანისლავისა და წმ. ვლადიმირის სხვადასხვა ხარისხის ორდენები.

ლიტ.: ა ვ ა ლ ი ა ნ ი გ., რუსი და ქართველი ხალხების საბრძოლო თანამეგობრობის ისტორიიდან, თბ., 1967; გ ა ს ვ ი ა ნ ი გ., დასავლეთ საქართველოს მთიანეთის ისტორიიდან, თბ., 1973; ზ ა რ დ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი გ., გამოჩენილი ქართველი გეოგრაფები და მოგზაურები, თბ., 1966; Г о г и т и д з е М., Военная элита Кавказа, I, Тб., 2007.

გ. გასვიანი

დადიშქელიანი გიორგი (ჯანსოხ) თენგიზის (ნიკოლოზის) ძე (23. VIII. 1858, მესტია, – 1921), რუსეთის არმიის გენერალ-მაიორი (1917). დაამთავრა თბილ. კლასიკური გიმნაზია და იუნკერთა სასწავლებელი. 1876-იდან მსახურობდა ერევნის ლაიბგვარდიის გრენადერთა პოლკში. მონაწილეობდა რუს.-ოსმ. ომში (1877-78), თავი გამოიჩინა არდაჰანის ციხესიმაგრის აღებისას, სადაც დაიჭრა. 1885-იდან მუშაობდა ქუთ. გუბერნიაში ოზურგეთის, ზუგდიდის, რაჭის, ქუთ. მაზრების უფროსის მოადგილედ და უფროსად, ქუთ. ვიცე-გუბერნატორად. 1906 გადაიყვანეს ყარსის ოლქის გუბერნატორად, 1908-იდან – დაღესტნის სამხ. გუბერნატორის თანაშემწედ. 1912-15 სამხ. სამსახურთან ერთად ბაქოს ოკრუგის საპატიო სამოქალაქო მოსამართლის მოვალეობასაც ასრულებდა. 1915-17 იყო დაღესტნის სამხ. გუბერნატორი. 1917 თადარიგში გავიდა. დაჯილდოებულია წმ. ვლადიმირის, წმ. ანას, წმ. სტანისლავის სხვადასხვა ხარისხის ორდენებითა და საფრანგეთის საპატიო ლეგიონის ორდენის კომანდორის ჯვრით.

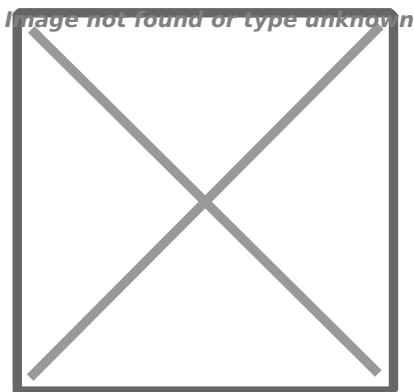
ლიტ. იხ. სტ-თან და დ ი შ ქ ე ლ ი ა ნ ი

კ. გ. გასვიანი

დადიშქელიანი დიგორხან (გ. 1843), ჩუბეხევის (სვანეთი) მთავარი. ჩოლურის მფლობელის გარდაფხადის ასული. მეუღლის – მოსოსტრის – გარდაცვალების შემდეგ, 1821-43, ჩუბეხევის ფაქტობრივი გამგებელი გახდა. 1841-იდან კი მეფის არმიაში დაღუპული ვაჟის – ციოყის – ექვს მცირეწლოვან შვილს მეურვეობდა. დ. რუს. ორიენტაციისა იყო. 1833 მან თავისი ინიციატივით ჩუბეხევი რუს. დაუქვემდებარა. დ. ძლიერი ნებისყოფის ენერგიული მმართველი იყო. 1843 ეცერ-ცხუმარ-ბეჩოს მფლობელი თათარყან დადიშქელიანი თავს დაესხა დ-ის რეზიდენციას. დ. კარგა ხანს თავს იცავდა. ბოლოს ცეცხლმოკიდებული კოშკიდან გადმოხტა და დაიღუპა.

ლიტ. იხ. სტ-თან და დ ი შ ქ ე ლ ი ა ნ ი

კ. გ. გასვიანი

კ. დადიშქელიანი

დადიშქელიანი კონსტანტინე (მურზაყან) მიხეილის (ციოყის) ძე (1826, სოფ. ფარი, ახლანდ. მესტიის მუნიციპალიტეტი, - 1857, ქუთაისი), სვანეთის უკანასკნელი მთავარი. ადრე დაობლებულს ბებია- დ. დადიშქელიანი- მეურვეობდა. მანვე შეასწავლა წერა-კითხვა და რამდენიმე ენა. დ-ს მტრობდნენ ეცერ-ცხუმარ-ბეჩოს დადიშქელიანები და სამეგრელოს, აფხ. და ჩრდ. კავკ. ზოგიერთი მფლობელი. 1857 ცარიზმის მიერ სვანეთის სამთავროს გაუქმებასა და მთავრის საქართველოდან გასახლების განზრახვასთან დაკავშირებით დ-მა მოკლა ქუთ. გენ.-გუბერნატორი ა. გაგარინი და მისი სამი მსახური, ხოლო რამდენიმე ჯარისკაცი დაჭრა. 1857 შემოდგომაზე სამხ.-საველე სასამართლოს გადაწყვეტილებით დ. ქუთაისში დახვრიტეს. 1862 გუბერნიის ერთ-ერთი მოხელის ნებართვით მისი ნეშტი ქუთ. წმ. გიორგის ეკლესიაში გადაასვენეს.

წყარო: ბოროზდინი კ., სამეგრელო და სვანეთი. 1854-1861, ტფ., 1934.

ლიტ.: გაბლიანი ე., ძველი და ახალი სვანეთი, ტფ., 1925; გასვიანი გ., დასავლეთ საქართველოს მთიანეთის ისტორიიდან, თბ., 1973.

გ. გასვიანი
